

Alles herinnert aan ellende, zorg, pijn, armoede) wanhoop en verbijstering. God helpe de ongelukkigen, die uit dezen chaos moesten vluchten op de wegen, die zij gedwongen werden in te slaan! En wij, die gespaard bleven voor de onuitsprekelijke Beproeving van een bombardement, al greep soms de honger ons ook naar de keel, wij moeten deze menschen te hulp komen uit alle macht. De Brabanders, de Limburgers, de Noord-Hollanders, slachtoffers der Duitsche vernielzucht, de Zeeuwen, verjaagd door het dreigende water, dat hun landerijen overstroomde, strekken smeekend de armen uit; de Groningers en Hagenaars, opgejaagd uit hun gebombardeerde huizen, die niets meer bezitten dan de herinnering aan verdwenen eigendommen, maar ook aan verdwenen geluk. Wij kunnen niet genoeg doen om den nood te leenigen van hen, die zóó zwaar beproefd, vaak een voorbeeld geven van zedelijke kracht. Helpt !, helpt onze geteisterde landgenooten. Laat hen niet leven zonder hoop.

En vóór alles: zij moeten weer een eigen huis hebben. De gezinnen moeten weer bijeen gebracht worden. In Zeeland heeft de oorlogsstorm gewoed zooals nauwelijks elders. Hoe vaak heeft dit land den strijd moeten aanbinden tegen de zee, die het zijn beschermer noemde. Nu kwam de verwoestende aanval van twee kanten. Terwijl het water met donderend geweld door de dijken brak, de vruchtbare weiden overstroomde, huizen, oogst en vee meesleepte, de nijvere bevolking voor zich uit joeg, brak uit de lucht dood en verderf onder de vluchtenden los. Wat de zee niet vernietigde in haar wilde vaart, dat verwoestten de granaten en bommen.

Hoeveel herinneringen gingen weer verloren in Middelburg, Vlissingen, Domburg, Veere. .. Gemarteld en verminkt liggen de dorpen waar over zich de wateren sluiten; verdronken zijn de landen waarop zich zulk een belangrijk deel der geschiedenis van ons land heeft afgespeeld.

De markten zijn leeg. De schilderachtige figuren der inwoners zijn over ons land verspreid, de gezinnen uiteen gejaagd. De roemrijke namen van Biervliet, Arnemuiden, Westkapelle en Domburg, eenmaal tot de voornaamste steden van Zeeland behorende, kunnen nog slechts een herinnering oproepen aan hun bestaan. En ondanks dat alles, getuigt ook hier de bevolking van een kracht, die de grootste bewondering afdwingt.

De sterke Zeeuwen, door het geweld gedwongen, buigen maar breken niet. Den blik omhoog gericht, steken zij de stoere koppen op. Een zelfde ongebroken vertrouwen als dat der Brabanders en Limburgers steunt de kracht dezer diep beproefde landgenooten. Zij ballen de vuisten, verbeteren en vastbesloten gaan ze den nieuwen weg. Wéér terug naar het land van de zee, wéér aan het werk. De ééne vijand is overwonnen, nu nog het water.

Ook de zee zal moeten wijken.

De kerels van Zeeuwsch-Vlaanderen met hun echt-Nederlandsche vastberadenheid, de stugge boeren uit Walcheren, Noord- en Zuid-Beveland en die van Zierikzee, Tholen

...

Wij moeten de handen ineenslaan, hen steunen en helpen zoveel wij kunnen. Het is de eenvoudige plicht ten opzichte van de schuldellooze slachtoffers van het geweld, dat zij, machteloos maar met een niet te dooden energie en rekenende op God, het hoofd bieden.

In duizend vormen is de misdaad der Duitschers over ons land gegaan. Moedwil en sadisme hebben gezegevierd. Bedrog en leugen vulden de kolommen der kranten. Onrecht heerste van af den dag der bezetting door een vijand, die roofde en moordde uit afgunst, haat en uit teleurstelling-om-eigen-minderwaardigheid. Aanvankelijk verborgen achter quasi-beschaving, verspreidde zijn barbarisme slechts vernieling en verwoesting.

Met een dankbare herinnering aan den heldenmoed onzer dappere landgenooten, die hun leven gaven voor het vaderland, leg ik een krans op de puinen met de bede: God helpe ons arme land en heffe het op uit zijn ellende.

Bron: Verwoest Nederland, beschreven en getekend door Herman Moerkerk.
1945, Uitgeverijsmij Diligentia, Amsterdam